

ŞİRKET GENEL KURULLARININ FİNANSAL TABLOLARIN MÜZAKERESİ NEDENİYLE ERTELENMESİ

Prof.Dr.Mustafa TOPALOĞLU

II. Finansal Tablolar ve Buna Bağlı Konuların Müzakeresinin Ertelenmesi

Finansal tablolar ve buna bağlı konuların müzakeresinin ertelenmesi, anonim şirketlere ilişkin hükümler arasında TTK m. 420 hükmü ile düzenlenme altına alınmıştır. Hüküm gereği, finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır.

Finansal tabloların ertelenmesi, ilk olarak 1926 tarihli eski Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiştir¹. Ardından söz konusu düzenleme, küçük değişikliklerle 6762 sayılı Kanun'da² yerini almış ve nihayet 6102 sayılı Kanun'da da varlığını devam ettirmiştir. Hüküm, bir azınlık hakkı olarak düzenlenmiştir. Söz konusu azınlık hakkı, olumlu bir azınlık hakkı niteliğindedir³. Azınlığa tanınmış bu hak, kanuni bir hak olup esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle veya genel kurul ya da yönetim kurulu tarafından alınacak bir karar ile kaldırılamaz veya sınırlandırılmaz⁴. Hüküm, Alman hukuku kaynaklı olmakla birlikte,

¹ m. 376: “Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere ekseriyetin veya sermayei şirketin onda birini temsil eden ekalliyetin talebi üzerine on beş gün sonraya talik olunur. Bu surette keyfiyet 370 nci maddede muharrer olduğu üzere hissedarana tebliğ ve usulen ilân olunur. Maahaza ekalliyetin talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerenin tehiri talep olunabilmek için bilançonun duçarı itiraz olan noktaları hakkında izahatı muktaziye verilmemiş olmak lâzımdır”.

² m. 377: “Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere, ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azlığın talebi üzerine bir ay sonraya bırakılır; keyfiyet 368 inci maddede yazılı olduğu üzere pay sahiplerine bildirilir ve usulü dairesinde ilan olunur. Bununla beraber azlığın talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerelerin geri bırakılması talebolunabilmek için bilançonun itiraza uğrayan noktaları hakkında gereken izahatın verilmemiş olması şarttır”.

³ Hasan Pulaşlı, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2014) 1559 vd.

⁴ Mustafa Yavuz, “Anonim Şirketlerde Azlığın Talebi Üzerine Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi” (2013) Mali Çözüm 127, 129.

Alman hukukunda 1965 tarihli Kanun'a alınmamış ve böylece bu hak ortadan kaldırılmıştır⁵. Kanun'un gerekçesinde, hükmün öngörülmesindeki amacın, pay sahibinin şirket hesapları hakkında yeterli bilgiyi edinmesinin sağlanması ve gerçeğe aykırı bilançolar düzenlenmesinin önlenmesi olarak ifade edilmiştir⁶. Ancak kanunda ortaklara tanınan bilgi alma hakkı ile hesapların uzmanlar tarafından incelenip denetlenmesine ilişkin düzenlemelerle gerekli amaca ulaşıldığı düşünülmüştür⁷. Hukukumuzda ise hüküm halen mevcut olup, bu durum doktrinde eleştiri konusu olmuştur⁸. Ancak mevcut düzende, TTK m. 420 hükmü hukukumuzda halen varlığını koruyan ve Alman ve İsviçre hukuk sistemlerinde yer almayan Türk hukukuna özgü bir hüküm konumundadır.

Türk hukuku bakımından da hükmün amacı, ortakların şirket hesapları hakkında tüm açıklığı ile bilgi sahibi olması ve gerçek olmayan bilançolar düzenlenmesi, bu yolla şirketin, pay sahiplerinin, dahası alacaklıların zarara uğratılmasının engel olunması olarak ifade edilebilir. Anonim şirketler bakımından, TTK m. 437 hükmü gereği pay sahiplerinin olağan genel kurul toplantısı öncesinde ve genel kurul sırasında bilgi alma hakkını kullanması mümkündür. Benzer şekilde limited şirketlerde de ortakların, şirketin tüm iş ve hesapları hakkında bilgi istemeleri ve belirli konularda inceleme yapma imkânları vardır. Ancak TTK m. 420 hükmü ile azınlığa tanınan finansal tabloların görüşülmesini erteletme hakkı, azınlığı çoğunluğun tahakkümünden kurtarmaya yarayan haklardan önemli haklardan biri olup, ortaklara somut olarak şirket işleri hakkında bilgi edinme ve etki etme hakkı sağlar.

Her ne kadar TTK m. 420 hükmü anonim şirketler bakımından düzenlenmiş olsa da hükmün limited şirketler bakımından da uygulanma imkânı olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Kanun koyucu, limited şirketlerde azınlığa finansal tablolar ve buna bağlı konuların müzakeresinin ertelenmesini talep etme hakkı vermemiştir (TTK m. 617 (3), 644). Ancak, toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma konularında anonim şirketlere ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacağı öngörülmüştür (TTK m. 617 (3)). Bu hususlara ek olarak, finansal tablolar ve yedek akçelere ilişkin TTK m. 514 ilâ 527 maddeleri de TTK m. 610 (1) atfıyla limited şirketlerde uygulama alanı bulur. Kanun

⁵ Ünal Tekinalp, "Azınlığın Bilançonun Onaylanmasına İlişkin Müzakerenin Ertelenmesi İstemi", Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'e Armağan, (1976) 42 (1-4) İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası 233, 235.

⁶ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 235.

⁷ ibid

⁸ Bkz. Tekin Memiş ve Bahar Şimşek, "Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Ertelene Hakkı Üzerine Değerlendirmeler", Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan (On İki Levha Yayıncılık 2019) 789 vd.

koyucunun, azınlık hakları, genel kurul toplantılarına çağrı, toplantıların yürütülmesi, finansal tablolar ve yıllık raporlar gibi hususlarda anonim şirketlere yaklaşan bir tavır sergilediği açıktır⁹. Bu sebeple, TTK m. 420 hükmünün limited şirketler bakımından uygulanması önünde engel bulunmamaktadır¹⁰. Ayrıca belirtmek gerekir ki, azlığa finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresini erteleme hakkı tanıyan TTK m. 420, doğrudan ibra ile bağlantılı bir hükümdür¹¹. Limited şirketlerde açık ibra bakımından TTK m. 558 hükmüne atıf yapılmıştır (TTK m. 644). Kanun'da doğrudan ifade edilmemekle birlikte, yapılan bu atfın TTK m. 424'te düzenlenen örtülü ibrayı da kapsadığı görüşünü taşımaktayız¹². Bu kabulün doğal sonucu olarak, limited şirket genel kurulunda bilançonun onaylanmasına ilişkin alınan karar, kural olarak müdürlerin ibrası sonucunu doğuracaktır¹³. Belirtilen sebeplerle, müdürlerin ibrası ile bu denli bağlantılı olan TTK m. 420 hükmünün limited şirketler bakımından da uygulanmasının uygun olacağı kanaatini taşıyoruz¹⁴. Böylece hem limited şirket ortaklarının da şirket işleri hakkında bilgi edinmeleri imkânı genişletilmiş, hem de gerçeğe aykırı bilanço düzenlenmesi önüne bir engel konulmuş olur.

A. Ertelemenin Konusu

Genel kurul gündeminde yer alan finansal tablolar ve buna bağlı konuların müzakeresinin ertelenmesi talebi yalnızca gündemin bununla ilgili maddelerinin görüşülmesinin ertelenmesine neden olur. Bunun dışında genel kurul toplantısında finansal tablolara bağlı olmayan konuların görüşülmesi ve toplantının diğer gündem maddeleri bağlamında icra edilmesi gerekir. Ancak finansal tablolara bağlı konuların hangi gündem maddelerini içerdiği Kanun'da açıkça ifade edilmemiştir.

ETK m. 377'de bilançonun tasdiki hakkındaki müzakerenin başka bir güne bırakılacağı ifade edilmekteydi. Ancak hükümde bilançoya bağlı konuların neleri içereceği açıkça belirtilmediğinden doktrinde bilançoya bağlı konuların hangi hususları içereceği tartışılmalı idi¹⁵. Kârın dağıtımı ve ibraya ilişkin gündemin finansal tablolarla olan bağlantısı

⁹ Özsungur (n 9) 127.

¹⁰ ibid 125 vd.

¹¹ Oruç Hami Şener, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku (Seçkin Yayıncılık 2017) 572.

¹² Aynı yönde bkz. Şener (n 41) 572.

¹³ ibid

¹⁴ ibid; Özsungur (n 9) 125 vd.

¹⁵ Doktrinde bu dönemde "*bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere*" ifadesi geniş yorumlanmakta idi. Doktrindeki görüşler için bkz. Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 236 vd.

açık olmakla beraber, sorun esasen yönetim kurulu ve denetçilerin seçimine ilişkin gündem maddeleri bakımından kaynaklanmaktaydı.

TTK'da ise, finansal tablolar ve buna bağlı konuların erteleme konusu teşkil edeceği belirtmiştir. Böylelikle m. 420 gereği, finansal tabloların yanı sıra, azlığın talebi üzerine finansal tablolarla bağlantılı diğer hususlarda da karar alınmaz¹⁶. ETK m. 377'de bilanço ifadesi kullanılmışken¹⁷ TTK'da finansal tablolar denilerek kapsam genişletilmiştir. Böylece finansal tablolarda itiraza uğrayan noktalar; bilanço, gelir tablosu ve nakit akış tablosu içeriğine ilişkin olabilir¹⁸. Finansal tablolara ilişkin olmayan hususlarda yapılan itirazlar, erteleme konusu teşkil etmez¹⁹. Ancak TTK'da da finansal tablolara bağlı konuların nelerden oluşacağı açıkça düzenlenmemiştir. Bu sebeple TTK döneminde de hangi gündem maddelerinin erteleme kapsamına gireceği tartışmalıdır. TTK'da da ertelenecek olan gündem maddelerini açıkça ortaya konulmamış olup hükümde geçen “*finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular*” ifadesi ertelemenin kapsamını ortaya koyma bakımından yetersizdir. Bu sebeple ertelemenin konusunun tespit edilmesi gerekir.

Yönetim kurulu üyelerinin ve denetçilerin ibrası kanaatimizce erteleme kapsamında kabul edilmelidir. Zira TTK m. 424 hükmünde aksine açıklık bulunmadığı takdirde, bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararının, yönetim kurulu üyeleri, yönetici ve denetçilerin ibrası sonucunu doğuracağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda Kanun gereği, bilanço ile yönetim kurulu üyelerin ibrası birbirleri ile bağlantılı hususlar olup, bilançonun görüşülmesinin ertelenmesi halinde, ibraya ilişkin karar alınmaması gerekir²⁰. Yargıtay da yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin gündem maddelerini erteleme kapsamında kabul etmektedir²¹. Benzer şekilde, denetçilerin ibrası da erteleme kapsamında kabul edilmeli ve erteleme halinde denetçilerin ibrasına ilişkin karar alınmamalıdır²².

¹⁶ Şener (n 41) 575.

¹⁷ 6762 sayılı m. 377: Kanun Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere, ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azlığın talebi üzerine bir ay sonraya bırakılır...

¹⁸ Özsungur (n 9) 145.

¹⁹ ibid

²⁰ Aynı yönde bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 809; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571-572; Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 237; Şener (n 41) 575; Sıtkı Anlam Altay, “Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresiyle İlişkisi” (2019) (II), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 477, 498; Memişoğlu (n 8) 82; Yavuz (n 34) 129-130; Bilgili ve Demirkapı (n 8) 313; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1561.

²¹ Yargıtay 11 HD, 8015/2585, 09.03.2016 (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>).

²² Memişoğlu (n 8) 82; Memiş ve Şimşek (n 38) 809; Ünal Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku (Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat Kitapçılık 2015) 331; Bilgili ve Demirkapı (n 8) 313.

Kârın belirlenmesi ve dağıtımı; TTK m. 508 (2) gereği yıllık kâr, bilançoya göre tespit edilir. Ortaklara dağıtılacak olan ve yıllık kârdan kaynaklanan kâr payı da ancak net dönem kârından ödenebilir (TTK m. 509 (2)). Net dönem kârı da yıllık bilançoya göre tespit edilmiş yıllık kârdan geçmiş yıllara ait zararlar ile şirketin ödemekle yükümlü olduğu matrahı yıllık kâr olan vergiler ve mali yükümlülükler düşüldükten sonra kalan tutar olarak ifade edilebilir²³. Net dönem kârı bilançoya göre tespit edildiğinden, kâr payının belirlenebilmesi ve dağıtımın yapılabilmesi için finansal tablolara ilişkin görüşmenin tamamlanmış olması gerekir. Bu sebeple, kârın belirlenmesi ve dağıtımı hususları da finansal tablolarla ilgili olup erteleme kapsamındadır²⁴.

Sermaye artırımına ilişkin müzakere de finansal tabloların ertelenmesi talebi doğrultusunda ertelenmelidir²⁵. Zira sermaye artırımına karar verilmesi aşamasında finansal tablolar önemli rol oynar. Bu bağlamda finansal tablolar, gerek sermaye artırım kararının oylanması aşamasında pay sahipleri için, gerekse sermaye artırım kararına karşı açılacak iptal davaları bakımından önemli bir gösterge teşkil eder²⁶.

Müdürlerin yıllık faaliyet raporları da erteleme kapsamında kabul edilmelidir. Zira TTK m. 516 hükmü gereği yıllık faaliyet raporu, şirketin o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Şirketin finansal durumu, finansal tablolara göre değerlendirilir (TTK m. 516 (1)). Bu çerçevede, henüz finansal tablolara ilişkin görüşme yapılmadan yıllık rapor hazırlanmaması gerekir²⁷. Yargı kararlarında da finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların ertelenmesi talebi üzerine, yönetim kurulu faaliyet raporunun onaylanmasına ilişkin alınan kararların iptalinin gerekeceği ifade edilmektedir²⁸.

TTK m. 420 (1) kapsamında erteleme talebi üzerine, müdürler ve denetçilerin ibrası, müdürlerin yıllık faaliyet raporları ile kârın belirlenmesi ve dağıtımına ilişkin kararların görüşülemeyeceği nispeten daha kolay tespit edilebilirken, bazı hususların erteleme kapsamında olup olmadığının tespiti daha zor olup, bu hususlar doktrinde de tartışmalıdır. Bu

²³ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu (n 1) 697.

²⁴ Aynı yönde bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 809; Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 237; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571-572; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1561; Şener, (n 41) 575; Altay, (n 50) 499; Yavuz, (n 34) 129. Yargıtay 11 HD, 5000/3074, 22.06.2020. (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

²⁵ Aynı yönde bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 809-810.

²⁶ ibid

²⁷ Aynı yönde bkz. Şener, (n 41) 575; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571-572; Altay, (n 50) 498. Aksi görüş: Memiş ve Şimşek (n 38) 808.

²⁸ Yargıtay 11 HD, 5631/13084, 07.12.2015. (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

kapsamda, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve azilleri ile denetçilerin seçimine ilişkin gündem maddelerinin erteleme kapsamında yer alıp almadığını değerlendireceğiz.

yönetim kurulu üyelerinin seçimi; kanaatimizce erteleme kapsamında değerlendirilmelidir²⁹. Zira henüz ibra edilip edilmeyeceklerinin belirsiz olduğu aşamada, müdürlerin yeniden seçilmeleri dürüstlük kuralına aykırılık teşkil eder³⁰. TTK m. 413 (3) hükmü de bu görüşü destekler niteliktedir. Zira m. 413 (3) gereği, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi finansal tablolarla ilgili sayılır. Bu çerçevede TTK m. 420 ile m. 413 hükümleri arasındaki bağlantı sebebiyle finansal tabloların ertelenmesine bağlı olarak yönetim kurulunun (müdür/müdürler) seçiminin ertelenmesinin gerekeceği açıktır³¹. Ancak kanaatimizce burada ikili ayırım yapılması gerekir. Eski müdür/müdürlerin yeniden seçilmeleri söz konusu ise finansal tabloların müzakeresi ile birlikte müdürlerin seçiminin de ertelenmesi gerekir³². Zira finansal tablolara ilişkin yeterli bilgi sahibi olmadan söz konusu tabloları hazırlayan müdürlerin tekrar seçilmesi hükmün amacıyla bağdaşmaz. Ancak müdür/müdürlerin daha önce görev yapmamış kişilerden seçilmesi halinde genel kurulca serbest bir iradeyle karar alınabileceğinden söz konusu müdür/müdürlerin seçiminin erteleme kapsamında değerlendirilmesi gerekmez³³. Yargıtay ise bazı kararlarında görüşümüzle aynı doğrultuda, eski yönetim kurulu üyelerinin yeniden seçilemeyeceği ancak yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilebileceğine ilişkin kararlar vermiştir³⁴. Ancak yargı kararlarında birlik söz konusu olmayıp, Yargıtay bazı kararlarında yönetim kurulu üyelerinin seçiminin erteleme kapsamında yer almadığına³⁵, bazı kararlarında ise yönetim kurulu üyelerinin eski veya yeni olmasına ilişkin ayırım yapmaksızın erteleme kapsamında yer aldığı³⁶ yönünde hüküm vermiştir. Yönetim kurulu üyelerinin seçiminin yanı sıra ücret takdirine ilişkin gündem maddesinin de ertelenmesi gerekir³⁷.

²⁹ Aynı yönde bkz. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 572; Erdoğan Moroğlu, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, (7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2012) 225; Yavuz, (n 34) 129-130. Aksi görüş: Altay, (n 50) 485, 499 vd.

³⁰ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 572.

³¹ Aynı yönde bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 799 vd.; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 572; Yavuz, (n 34) 129-130.

³² Şener, (n 41) 576. Aksi görüş: Altay, (n 50) 500.

³³ Şener, (n 41) 576; Anonim şirketler hakkında bkz. Yavuz, (n 34) 130; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1561-1562. Aksi görüş: Memiş ve Şimşek (n 38) 805.

³⁴ Yargıtay 11 HD, 7411/3247, 23.3.2016; Yargıtay 11 HD, 4120/6419, 22.11.2017. (Erişim: 28.03.2021, www.lexpera.com.tr)

³⁵ Yargıtay 11 HD, 12519/2803, 18.2.2014. (Erişim: 28.03.2021, www.lexpera.com.tr)

³⁶ Yargıtay 11 HD, 800/3961, 8.10.2020. (Erişim: 27.03.2021, www.lexpera.com.tr)

³⁷ Yargıtay 11 HD, 800/3961, 08.10.2020. (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

YK azli bakımından ise, genel kurul, müdürleri görevden alabilir, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlandırabilir (TTK m. 630 (1)). Bunun dışında haklı sebeplerin varlığı halinde her ortak, yöneticilerin yönetim haklarının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemedен talep edebilir (TTK m. 630 (2)). Bu sebeple, finansal tablolar ertelense dahi müdürlerin azledilmesi mümkün olup, söz konusu müdürleri ertelenen toplantı yapılarına dek görevde tutması gerekmez³⁸.

Denetçilerin seçimi bakımından ise, öncelikle denetçinin niteliğinin ortaya konulması gerekir. Denetçiler TTK çerçevesinde şirketin organı sıfatını haiz değildir. Denetçinin seçimi kural olarak genel kurulca yerine getirilir. Denetçinin faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar seçilememesi durumunda denetçi, mahkeme tarafından seçilir (TTK m. 399 (6)). Bu sebeple denetçinin seçiminin erteleme kapsamında değerlendirilmesi durumunda denetçi seçimi zorlaşacaktır. Ayrıca denetçilerin seçiminin geçmiş finansal tablolar ile bağlantısı olmayıp, denetçi seçimi esasen gelecek dönem için yapılır³⁹. Zira her faaliyet döneminde o dönem için yeni seçim yapılır⁴⁰. Dolayısıyla kanaatimizce erteleme, denetçilerin seçimine engel olmamalıdır.

Görüldüğü üzere ertelemenin kapsamı TTK m. 420 hükmünde açıkça ifade edilmediğinden, özellikle bazı hususların erteleme kapsamında yer alıp almayacağı hususunda doktrinde görüş birliği sağlanamamıştır. Bu noktada, tereddütte kalınması halinde, doktrinde ifade edilen bir ölçüt uyarınca, bilançonun ertelenmesinden etkilenecek gündem maddelerinin erteleme kapsamında olduğu ön kabulü ile ertelemenin kapsamına ilişkin tespit yapılabilir⁴¹.

B. Erteleme Talebi ve Sonuçları

Finansal tabloların müzakeresi nedeniyle genel kurul toplantısının ertelenmesi için, sermayenin en az yüzde onuna sahip ortaklarca toplantı başkanına erteleme talebinde bulunulması gerekir (TTK m. 420 (1)). Erteleme talep etme hakkı, bir azınlık hakkı olarak tanındığından, erteleme talebinin azınlık oluşturan pay sahiplerince yapılması gerekir.

Azınlığın finansal tabloların müzakeresi nedeniyle genel kurul toplantısının ertelenmesini talep edebilmesi için gündemde bu hususa ilişkin madde olması gerekmez. TTK

³⁸ Anonim şirketler hakkında bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 800.

³⁹ ibid 813.

⁴⁰ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu (n 1) 513.

⁴¹ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi, (n 35) 237.

m. 420 (1) hükmü ile azlığa tanınan bu hak, gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarından birini oluşturur⁴².

TTK m. 420 hükmü bir azınlık hakkı olarak tanınmakla birlikte, çoğunluk tarafından bu hakkın kullanılması da mümkündür⁴³. Ancak sermayenin yüzde onundan daha düşük sermaye payına sahip ortaklar, ilgili hüküm çerçevesinde bu haktan yararlanamaz⁴⁴. Belirtmek gerekir ki kanunda öngörülen oranın altında paya sahip ortakların finansal tabloların görüşülmesinin ertelenmesini talep etmesi önünde herhangi bir engel yoktur⁴⁵. Ancak genel kurul, söz konusu talebi kabul etmek zorunda değildir⁴⁶. Fakat kanunda öngörülen oranın artırılması mümkün değilse de azınlık yararına olacak şekilde azaltılması geçerli kabul edilmelidir⁴⁷.

Erteleme azınlık tarafından açıkça talep edilmelidir⁴⁸. Azınlığın ertelemeyi teklif etmesi TTK m. 420 hükmü anlamında erteleme sonucu doğurmaz⁴⁹. Talep azınlık tarafından, başkanlık divanına yazılı veya sözlü şekilde bildirilir⁵⁰. Ancak sözlü talepte bulunulması halinde talebin tutanağa geçirilmesi gerekir⁵¹.

TTK m. 420 hükmü gereği erteleme, azınlığın talebi üzerine gerçekleştiğinden, genel kurul azınlığın erteleme yönünde talebi olmaksızın resen erteleme kararı veremez⁵². Talep olmamasına rağmen verilen erteleme kararı yok hükmündedir⁵³. Benzer şekilde müdürlerin talebi üzerine erteleme kararı verilmesine de imkân yoktur⁵⁴.

Erteleme talebinin ne zaman gerçekleştirileceği Kanun'da düzenlenmemiştir. Kanaatimizce erteleme talebi, toplantı açıldıktan sonra ileri sürülür⁵⁵. Başkanlık divanı seçilmeden veya başkan seçildikten sonra hatta gündem maddeleri görüşülmeye başladıktan

⁴² Bilgili ve Demirkapı, (n 8) 294; Hasan Pulaşlı, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2014) 800; Yavuz, (n 34) 132; Memişoğlu, (n 8) 81.

⁴³ Şener, (n 41) 572; Yayla, (n 3) 130.

⁴⁴ Şener, (n 41) 572.

⁴⁵ ibid

⁴⁶ ibid

⁴⁷ Memiş ve Şimşek (n 38) 791; Yavuz, (n 34) 130.

⁴⁸ Tekinalp, Müzakerenin Ertelelenmesi, (n 35) 241; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1560; Yavuz, (n 34) 131.

⁴⁹ Yavuz, (n 34) 131; Tekinalp, Müzakerenin Ertelelenmesi (n 35) 241.

⁵⁰ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571.

⁵¹ ibid

⁵² Tekinalp, Yeni Hukuk (n 52) 331-332; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1560.

⁵³ Özsungur, (n 9) 134.

⁵⁴ Anonim şirket hakkında bkz. Tekinalp, Yeni Hukuk (n 52) 331-332.

⁵⁵ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571.

sonra dahi talepte bulunulması mümkündür⁵⁶. Ancak her halükarda finansal tablolarla ilgili gündem maddesi görüşülmeden önce erteleme talebinde bulunulmalıdır. Doktrinde genel kurul toplantısı öncesinde de erteleme talebinde bulunulabileceği de ileri sürülmektedir⁵⁷.

Toplantının ertelenmesi talebine gerekçe gösterilip gösterilmemesi gerektiği hususuna da Kanun'da yer verilmemiştir. Doktrinde bir kısım yazar, erteleme talebinin gerekçelerinin de bildirilmesi ve genel kurul toplantı tutanağına geçirilmesi gerektiği görüşündedir⁵⁸. Bu görüşü savunan yazarlar, TTK m. 420 (2) hükmünde geçen “*Azlığın istemiyle bir defa ertelendikten sonra finansal tabloların müzakeresinin tekrar geri bırakılmasının istenebilmesi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şarttır*” ibaresinden yola çıkarak azınlığın gerekçe göstermeksizin finansal tablolarının görüşülmesini talep edemeyeceğini savunmaktadır⁵⁹. Ancak hakim görüş, azınlığın herhangi bir gerekçe göstermeksizin erteleme talep edebileceği yönündedir⁶⁰. Zira bir azınlık hakkı olarak tanınan bu hakkın zorlaştırılması hükmün amacı ve Kanun'un genel sistematığıne aykırı olacaktır⁶¹. Yargıtay da erteleme talebinde bulunan pay sahiplerinin gerekçe göstermesine gerek bulunmadığı yönünde karar vermektedir⁶². Kanaatimizce de finansal tabloların görüşülmesinin ertelenmesi talebinde azınlıkça gerekçe gösterilmesi gerekmez. Bu bağlamda, Genel Kurul Toplantılarına İlişkin Yönetmelik m. 28 (4)'de öngörülen “*Erteleme üzerine yapılacak toplantıda aynı veya farklı gerekçelerle azlık pay sahipleri tarafından finansal tabloların müzakeresinin tekrar ertelenmesi talep edilemez*” ifadesini de hatalı bulmaktayız. Zira hükümde geçen “*aynı veya farklı gerekçelerle*” ifadesi erteleme talep eden azınlığın gerekçe göstermesi gerektiğine yöneliktir. Ancak Kanun'da öngörülmemiş ve hakkın kullanılmasını zorlaştıran bir düzenlemenin Yönetmelik ile getirilemeyeceğini belirtmeliyiz⁶³.

⁵⁶ ibid. Çamoğlu'na göre azınlık, erteleme talebini toplantı açılıp başkanlık divanı oluştuktan sonra ileri sürebilir.

⁵⁷ Yavuz, (n 34) 132. Aksi görüş: Özsungur, (n 9) 140-141.

⁵⁸ Şener, (n 41) 573; Memişoğlu, (n 8) 82-83; Memiş ve Şimşek (n 38) 792. Yazarlara göre ikinci fıkrada yer alan “*finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması*” ibaresinden, ilk toplantıda da itiraza uğrayan noktaların belirtilmesi ve söz konusu hususların tutanağa geçirilmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır.

⁵⁹ Şener, (n 41) 573; Memişoğlu, (n 8) 82-83; Memiş ve Şimşek (n 38) s. 792 vd.

⁶⁰ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 238; Pulaşlı, Cilt I (n 72) 800; Yayla, (n 3) 130; Yavuz, (n 34) 131. Yavuz'a göre, azlığın gerekçe göstermesi gerekmemekle birlikte bilançodaki hangi hususlara itiraz ettiğini açıklaması ve bu hususları toplantı tutanağına geçirmesi azlığın menfaatine olacaktır.

⁶¹ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 238.

⁶² Yargıtay 11 HD, 2084/437, 15.01.2020. (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

⁶³ Aynı yönde bkz. Yavuz, (n 34) 131.

Azınlığın erteleme hakkını kötüye kullanıp kullanmadığı da doktrinde tartışmalı bir husustur. Kanaatimizce azınlığın erteleme talebinde bulunurken gerekçe göstermesi gerekli olmayıp bu hakkın kullanılması hakkın kötüye kullanımı olarak değerlendirilmez⁶⁴. Ancak doktrinde, azınlığın TTK m. 420 hükmü gereği sahip olduğu finansal tablolar ile buna bağlı konuların ertelenmesine ilişkin talebinin kötüye kullanılabileceği ancak söz konusu değerlendirmenin mahkemece yapılabileceği görüşü de savunulmaktadır⁶⁵.

Azınlığın müzakerenin ertelenmesi talebine dayanak teşkil eden itiraz konusu hususları erteleme talebinde bulunduğu anda bildirmesi gerekmez⁶⁶. İkinci toplantı yapılanaya kadar geçen süre içinde gerekli incelemelerde bulunarak itiraza uğrayan hususları belirleyebilir⁶⁷.

Erteleme talebi üzerine finansal tablolar ve bağlı konuların görüşülmesi en az bir ay sonraya ertelenir. TTK m. 420 (1) hükmünde “toplantı başkanının kararıyla” ibaresi kullanılmış olmakla birlikte söz konusu ifade yanıltıcıdır. Zira TTK m. 420 hükmü gereği başkan, azınlığın finansal tabloların ve buna bağlı konuların ertelenmesine ilişkin kanuna uygun talebi üzerine toplantıyı ertelemekle yükümlü olup bu konuda takdir yetkisine sahip değildir⁶⁸.

Erteleme talebini alan başkan, istemde bulunan kişilerin azınlık teşkil edip etmediğini tespit etmesi ve tutanağa geçirmelidir⁶⁹. İstemde bulunanların azınlık teşkil etmemesi durumunda başkan erteleme talebini reddetmelidir⁷⁰.

TTK m. 420 hükmünde genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın toplantının erteleneceği belirtildiğinden erteleme için genel kurul kararı alınması da gerekmez. Bu sebeple konu, genel kurulun onayına sunulmaz⁷¹. Kanun gereği başkan, genel kurul kararına gerek olmaksızın karar verir. Zira azınlığa tanınan erteleme hakkı Kanun’dan kaynaklanır ve

⁶⁴ Bkz. Pulaşlı, Cilt I (n 72) 800. Yargıtay da herhangi bir gerekçe göstermeden bilanço görüşmelerine itiraz edilmesinin TMK m. 2 bağlamında hakkın kötüye kullanılması teşkil etmeyeceği yönünde karar vermektedir. Bkz. Yargıtay 11 HD, 7411/3247, 23.3.2016. (Erişim: 28.03.2021, www.lexpera.com.tr)

⁶⁵ Memiş ve Şimşek (n 38) s. 818.

⁶⁶ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 239.

⁶⁷ ibid

⁶⁸ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571; Memişoğlu, (n 8) 81; Yavuz, (n 34) 132. Aksi görüş: Memiş ve Şimşek (n 38) s. 796.

⁶⁹ Yavuz, (n 34) 132.

⁷⁰ ibid

⁷¹ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571; Tekinalp, Yeni Hukuk (n 52) 332; Pulaşlı, Cilt I (n 72) 800; Yavuz, (n 34) 131-132; Memişoğlu, (n 8) 81.

talebin başkanlık divanına ulaşması ile sonuçlarını doğurur⁷². Bu sebeple erteleme talebinin genel kurul oylamasına tabi tutulması söz konusu olamaz.

Ancak başkanın Kanun'da kendisine tanınmış olan erteleme yetkisini kullanmayıp konuyu genel kurula taşıması durumu ile karşılaşılabılır. Genel kurulun erteleme talebi üzerine genel kurulda karar alarak toplantıya devam etmesi durumunda kararın akıbetinin ne olacağı değerlendirilmelidir. Bu durumda genel kurul, kanuni şartları taşıyan bir erteleme talebinin kabulü yönünde karar verirse söz konusu karar geçerlidir⁷³. Ancak genel kurulun taşıması gereken tüm kanuni şartları taşıyan erteleme talebinin reddine karar vermesi durumunda farklı bir değerlendirme yapmak gerekir. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre karar yok hükmündedir⁷⁴. Bu görüş çerçevesinde kararın yokluğunun tespiti için tespit davası açılabilir⁷⁵. Ancak azınlık tarafından erteleme talep edilmeyip, yalnızca erteleme yönünde teklifte bulunulmuşsa o zaman genel kurulda oylamaya sunulabilir. Bu durumda da şartları varsa kararın iptali talep edilebilecektir⁷⁶. Genel kurulun kanuni şartları taşıyan bir erteleme talebine karşılık verdiği red kararı hukuka aykırı bir karar niteliğindedir. Zira TTK m. 420 hükmü ile erteleme yetkisi başkana tanınmıştır, karar genel kurulun takdirine bırakılmamıştır. Dahası, erteleme hakkı Kanun'dan kaynaklanır ve erteleme yönündeki talep, başkanlık divanına ulaşmakla hukuki sonuçlarını doğurur⁷⁷. Bu durumda başkan erteleme talebini genel kurulda oylatır ve sonucunda talebi reddederse söz konusu karar iptal edilebilir⁷⁸. Ancak belirtmek gerekir ki, bu durumda yalnızca finansal tablolar ve bununla bağlantılı olan hususlara ilişkin kararlar iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olup diğer gündem maddelerine ilişkin kararlar başka bir aykırılık yoksa iptale tabi tutulmaz⁷⁹. Yargıtay'a göre erteleme talebi üzerine toplantının ertelenmesi bakımından genel kurulun takdir hakkı bulunmadığından talebin oylamaya sunulması genel kurula devam edilmiş olması emredici hükme aykırılık teşkil eder ve alınan kararların iptali gerekir⁸⁰.

Ertelme talebi üzerine finansal tablolar ve buna bağlı hususların görüşülmesi ertelenir. TTK m. 420 hükmünün başlığı hatalı olarak toplantının ertelenmesi olarak

⁷² Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571.

⁷³ Özsungur, (n 9) 135.

⁷⁴ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240.

⁷⁵ ibid

⁷⁶ ibid

⁷⁷ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 571.

⁷⁸ Şener, (n 41) 574.

⁷⁹ ibid

⁸⁰ Yargıtay 23 HD, 8373/5367, 17.12.2019. (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

belirtilmiş olmakla birlikte erteleme talebi üzerine genel kurul toplantısı ertelenmez⁸¹. Erteleme, yalnızca finansal tablolara bağlı konular bakımından gerçekleşir.

Azınlığın toplantı sırasında erteleme talebi üzerine toplantıda ertelenen hususlara ilişkin karar alınmaz⁸². Azınlığın talebi üzerine toplantı, bir ay sonraya ertelenir (TTK m. 420 (1)). Bir kısım görüşe göre ise azınlığın onayı alınarak daha kısa bir süre öngörülebilir⁸³. Diğer bir görüşe göre ise, hüküm emredici nitelikte olduğundan belirtilen bir aylık süreden daha az bir süre içinde ikinci toplantı yapılamaz⁸⁴. Ancak gerekli ise toplantı, bir aydan daha uzun bir süre sonraya ertelenebilir⁸⁵.

C. Erteleme Kararının İlanı

Pay sahiplerinin sonra yapılacak olan toplantıya bilgi sahibi ve hazır olarak katılmalarını sağlamak üzere ertelemenin ilan edileceği öngörülmüştür⁸⁶. TTK m. 420 hükmü gereği erteleme, 414. maddenin birinci fıkrasında yazılı olduğu şekilde pay sahiplerine ilanla bildirilir ve internet sitesinde yayımlanır. Diğer bir deyişle, erteleme kararı, esas sözleşmede belirlenen şekilde ve TTSG’de ilan edilir. İnternet sitesi açmakla yükümlü bir şirket söz konusu ise ilan şirketin internet sayfalarında kararın verildiği tarihten en geç beş gün içinde yayımlanır⁸⁷.

Erteleme sonucunda bir ay sonra yeni bir genel kurul toplantısı yapılır. TTK m. 617 (3) gereği toplantıya çağrıya ilişkin anonim şirket hükümleri kıyas yoluyla limited şirketlerde de uygulanır. Böylece limited şirketlerde de erteleme kararı, müdür/müdürler tarafından TTSG’de yapılacak ilanla ve şirket sözleşmesinde ek bir yöntem belirlenmişse ona uyularak yapılır. Pay defterine kayıtlı ortaklara toplantı günü, gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler ayrıca iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

Genel kurul izleyen toplantı için kanunda öngörülen usule uyularak toplantıya çağrılır (TTK m. 420 (1)). Ertelenen toplantının hangi tarihte yapılacağı genel kurul tarafından

⁸¹ Aynı yönde bkz. Memiş ve Şimşek (n 38) 797, Altay, (n 50) 481.

⁸² Şener, (n 41) 573.

⁸³ Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1561; Yayla, (n 3) 130.

⁸⁴ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240-241.

⁸⁵ Yayla, (n 3) 130; Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1561; Yavuz, (n 34) 132; Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240-241.

⁸⁶ Memiş ve Şimşek (n 38) 797.

⁸⁷ Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik m. 10/4.

belirlenmemişse tarih, bir aydan önce olmamak üzere müdür/müdürler tarafından belirlenir⁸⁸. Yeni toplantı tarihi, gündemi ve yeri müdür/müdürler tarafından ilan edilir⁸⁹. Hükümde çağrı usulüne uyulmak suretiyle toplantıya çağrı yapılacağı belirtildiğinden erteleme üzerine yapılan toplantının çağrısız genel kurul şeklinde yapılma imkânı bulunmaz⁹⁰.

D. Erteleme Sonrası Yapılacak Toplantı ve Müzakerenin Yeniden Ertelenmesi

Ertelemenin sonucunda genel kurul ertelenen gündemi görüşmek üzere ilanda belirtilen tarih ve yerde yeniden toplanır. İkinci toplantının konusunu, azınlığın erteleme talep ettiği finansal tablolar ve buna bağlı hususlar oluşturur. Bu sebeple, erteleme sonucunda yapılan ikinci toplantıda finansal tablolarla ilgili itiraza uğrayan hususların cevaplandırılması gerekir.

İkinci toplantının ilk toplantıdan bağımsız olup olmadığı hususu da tartışmalıdır. Tartışma bilançonun onaylanması ve ona bağlı hususlar saklı kalmak üzere ikinci toplantıda gündeme yeni madde eklenip eklenilemeyeceği hususundan kaynaklanır. Kanaatimizce müzakerenin ertelenmesi sonucunda yapılan toplantı, önceki toplantının devamı niteliğindedir⁹¹. Bunun sonucu olarak, ilk toplantının gündeminde olmayan hususlar bu toplantıda görüşülüp karara bağlanamaz⁹². Diğer bir deyişle, erteleme sonucunda yapılan toplantıda gündeme yeni madde eklenemez. Aynı zamanda, azınlığın erteleme talep ettiği finansal tablolar ve buna bağlı konular dışında ilk toplantıda alınan kararlar da tekrar görüşülmez⁹³. Bu hususlara ek olarak, yeni vekil atanmadıkça, ilk toplantı için verilmiş vekaletnameler ile tevdi edence verilmiş talimatlar ikinci toplantı için de kullanılabilir⁹⁴. Ayrıca, ikinci toplantı için yeni bir başkanlık divanı oluşturulması da gerekmez⁹⁵. İlk toplantıda oluşturulan başkanlık, ikinci toplantıda da görevini sürdürür⁹⁶.

6762 sayılı Kanun döneminde bilançonun müzakeresinin ikinci kez ertelenip ertelenmeyeceği tartışmalı bir husus idi. Ancak söz konusu durum TTK'da açıkça

⁸⁸ Anonim şirketler için bkz. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 572; Tekinalp, Yeni Hukuk (n 52) 332. Tekinalp'e göre genel kurulun toplantı tarihini belirleme hususunda yetkisi yoktur.

⁸⁹ Anonim şirketler için bkz. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 572.

⁹⁰ Yavuz, (n 34) 133.

⁹¹ Bilgili ve Demirkapı, (n 8) 293; Özsungur, (n 9) 145; Yavuz, (n 34) 133. Aksi görüş: Memiş ve Şimşek (n 38) 797.

⁹² Bilgili ve Demirkapı, (n 8) 293.

⁹³ Yavuz, (n 34) 133.

⁹⁴ ibid

⁹⁵ ibid

⁹⁶ ibid

düzenlenmiş olup yasal boşluk doldurulmuştur. TTK m. 420 (2) gereği azlığın istemiyle bir defa ertelenen finansal tabloların müzakeresi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması halinde ikinci defa ertelenebilir.

Böylece, azlığın talebi üzerine bir defa ertelenen finansal tabloların müzakeresinin ikinci kez ertelenmesi mümkündür. Ancak müzakerenin ikinci kez ertelenmesi için, finansal tablolarda itiraza uğrayan hususlarda müdürler, denetçiler veya şirket yetkililerince dürüst hesap verme ölçüsüne göre cevap verilmemiş olması gerekir⁹⁷. Söz konusu şartın gerçekleşmemiş olması halinde erteleme talebinin reddedilmesi gerekir⁹⁸. Dolayısıyla bu talep şarta bağlı bir talep olup, şart gereken açıklamanın yapılmamasıdır⁹⁹.

Toplantıda azlığın talep ettiği hususlar hakkında yeterli bilgi verilmemesi durumunda azlık ikinci kez erteleme talep edebilir. Bu durumda finansal tablolar ile buna bağlı konuların ikinci kez ertelenebilmesi için de azlığın talebi gerekir. Ancak mutlaka aynı azlığın talepte bulunması gerekmez¹⁰⁰.

Finansal tabloların müzakeresinin ertelenmesine ilişkin ilk talep bakımından azlığın gerekçe göstermesinin gerekli olmadığını ifade etmiştik. Ancak finansal tablolarının müzakeresinin ikinci kez ertelenebilmesi için azlığın gerekçe göstermesi şarttır¹⁰¹.

ETK m. 377 hükmünde, azlığın talebi üzerine bir defa ertelendikten sonra tekrar müzakerelerin geri bırakılmasının talep edilmesi için bilançonun itiraza uğrayan noktaları hakkında gereken açıklamanın verilmemiş olması aranmış idi. TTK m. 420 (2) hükmünde ise ilgililer tarafından verilecek cevabın, dürüst hesap verme ölçüsü ilkelerine uygun olarak verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak dürüst hesap verme ölçüsü oldukça soyut bir ifade olup taşıdığı anlamın değerlendirilmesi gerekir. Azlığın erteleme talebi üzerine ilgililer tarafından itiraza uğrayan hususların, herkes tarafından kabul edilebilir biçimde akıllarda soru işareti bırakmayacak biçimde açıklanmasının dürüst hesap verme ölçüsüne uygun olacağı kabul edilebilir¹⁰². İlgililerce yapılan açıklama, özenli ve gerçekleri yansıtacak şekilde

⁹⁷Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 573; Özsungur, (n 9) 146.

⁹⁸ Özsungur, (n 9) 142.

⁹⁹ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240.

¹⁰⁰ ibid 241; Yavuz, (n 34) 135.

¹⁰¹ Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1560.

¹⁰² Şener, (n 41) 580.

yapılmalıdır¹⁰³. Açıklama neticesinde, itiraz konusu hususların herkes tarafından açıklığa kavuşmuş olması gerekir.

Dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri, şirket müdürlerinin özen ve bağlılık yükümünün de gereğidir. TTK m. 626 (1) gereği müdürler ve yönetimle görevli kişiler, görevlerini yerine getirirken gereken tüm özeni göstermek ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde gözetmekle yükümlüdür. Ayrıca ifade etmek gerekir ki yetkililerce itiraz konusu hususlarda gerekli açıklama yapılmaması ve sonucunda azınlığın talebi üzerine erteleme kararı alınması şirketi işlemez hale getirebilir¹⁰⁴. Söz konusu durum azınlığın haklı sebeple şirketin feshini talep etmesine de yol açabilir¹⁰⁵ (TTK m. 636 (3)).

İlgililerce yeterli cevap verilip verilmediğine ilişkin değerlendirmenin hangi makamca karara bağlanacağı hususu da önem arz eder. Doktrinde, ilgililer tarafından yeterli açıklamaların yapıp yapılmadığına ilişkin değerlendirmenin genel kurulca karara bağlanacağı ifade edilmiştir¹⁰⁶. Ancak kanaatimizce söz konusu değerlendirmenin başkan tarafından yapılması daha uygundur¹⁰⁷. Başkan, söz konusu değerlendirmeyi genel kurulun takdirine bırakmamalıdır. Başkanın, hiç açıklama yapılmaması veya yapılan açıklamanın yetersiz olması hallerinde erteleme kararı vermesi gerekir. Başkan tarafından yapılan değerlendirmenin hakkaniyete uygun olmadığı yönünde kanaat oluşması halinde ise uyuşmazlık iptal davası açılmak suretiyle yargı önüne taşınabilir. Bu durumda dürüst hesap verme ölçüsünün nihai takdiri mahkemece yapılır.

Toplantının ertelenmesini talep hakkı azlığa tanınmış olmakla beraber her bir pay sahibinin bilançonun itiraz konusu olan noktalarını belirterek gerekli açıklamayı talep etmesi mümkündür¹⁰⁸. Dolayısıyla itiraz konusu hususların belirtilerek açıklama beklenmesi her pay sahibinin sahip olduğu bir haktır. Ancak belirtmek gerekir ki azınlık, kanunen pay sahiplerine tanınan bilgi alma ve inceleme hakkı dışında finansal tabloların müzakeresinin ertelenmesine bağlı olarak şirket defter ve belgelerini inceleme yetkisi kazanmaz¹⁰⁹.

¹⁰³ Pulaşlı, Cilt I (n 72) 800.

¹⁰⁴ Şener, (n 41) 580.

¹⁰⁵ ibid

¹⁰⁶ Yavuz, (n 34) 134-135; Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240; Şener, (n 41) 580-581. Şener'e göre, genel kurul dürüst hesap verme ölçüsüne uygun açıklama yapılmamasına rağmen finansal tabloların ikinci kez görüşülmesi talebini kabul etmez, finansal tablolar ve bağlantılı konularda karar alırsa söz konusu genel kurul kararlarının iptal edilebileceği görüşündedir.

¹⁰⁷ Aksi görüş: Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 573. Çamoğlu'na göre yapılan açıklamanın dürüst resim ilkesine uygun olup olmadığına ilişkin takdir yetkisi mahkemeye aittir.

¹⁰⁸ Tekinalp, Müzakerenin Ertelenmesi (n 35) 240.

¹⁰⁹ ibid 242; Yavuz, (n 34) 135.

İkinci toplantıda da dürüst hesap verme ilkeleri doğrultusunda cevap verilmemesi durumu ile karşılaşılabılır. Ertelemenin üç veya daha fazla olması durumunda ortaklarca bilgi alma ve inceleme hakları doğrultusunda mahkemeye başvurulması düşünülebilir (TTK m. 614 (3)). Bunun yanı sıra, genel kurul toplantılarının her seferinde erteletilmesi şirketi işlemez hale getireceğinden TTK m. 636 (3) gereği özellikle azınlık ortaklarca haklı sebeple şirketin feshi yoluna başvurulabilir¹¹⁰.

E. Erteleme Talebinin Yerine Getirilmemesi

Azınlığın usulüne uygun olarak finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların görüşülmesinin ertelenmesi talebine rağmen genel kurulda müzakerelere devam edilmesi ve ertelenmesi talep edilen gündem maddelerine ilişkin karar alınması halinde alınan kararların akıbetinin ne olacağının değerlendirilmesi gerekir.

Doktrinde bir kısım görüş, azınlığın talebine rağmen müzakerelere devam edilmesi ve ertelenmesi gereken gündem maddeleri ile ilgili alınan kararların iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olduğu yönündedir¹¹¹. Bu çerçevede genel kurul kararlarının iptaline ilişkin TTK m. 445 vd. hükümleri çerçevesinde genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren üç ay içinde pay sahipleri ve yönetim kurulu üyelerince iptal davası açılabilir. Yargıtay, azınlığın erteleme talebi üzerine alınan yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin kararın iptal edilebileceği görüşündedir¹¹².

Ancak TTK m. 447 (1) hükmü gereği pay sahiplerinin kanundan kaynaklanan haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararlar butlan yaptırımına tabidir. Bu nedenle müzakerenin ertelenmesine ilişkin kanunla tanınan hakkın kullanılmaması ve erteleme talebine rağmen finansal tabloların görüşülmesine karar verilmesi halinde butlan yaptırımı uygulanabilir¹¹³. Aynı şekilde finansal tablolarla ilgili alınan kararlar da butlanla sakattır. Kaldı ki TTK m. 420 hükmü emredici niteliğe sahip olduğundan TBK m. 27 uyarınca butlana tabi olacaktır¹¹⁴.

F. Tescile İlişkin Bazı Sorunlar

¹¹⁰ Şener, (n 41) 580.

¹¹¹ Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1560-1561; Şener, (n 41) 581; Yayla, (n 3) 131; Yavuz, (n 34) 135.

¹¹² Yargıtay 11 HD, 8015/2585, 09.03.2016 (Erişim: 27.03.2021, <https://karararama.yargitay.gov.tr>)

¹¹³ Aynı yönde bkz. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp (n 1) 573.

¹¹⁴ ibid

Kanuna uygun olarak erteleme talep edilmesine rağmen finansal tabloların görüşülerek karar alınması durumunda alınan kararların tescilinin de değerlendirilmesi gerekir.

Ticaret sicil müdürü, kanunen gerekli şartları taşıdığı halde müzakerelerin ertelenmesi talebinin reddedilerek görüşülen finansal tablolarla bağlı konularla ilgili alınmış genel kurul kararının tescilini reddetmelidir. Örneğin, erteleme talebine rağmen genel kurulda alınan ibra kararının tescil talebini alan müdürlüğün, söz konusu talebi reddetmesi gerekir¹¹⁵.

Toplantı başkanı tarafından, erteleme talebinin genel kurul onayına sunulması durumunda, genel kurulca alınan red kararının tescili isteminin de reddedilmesi gerekir¹¹⁶. Ancak bu durum, finansal tabloların müzakeresinin ertelenmesine ilişkin konular dışında gündem maddesi bulunmaması durumunda geçerlidir¹¹⁷.

Finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması ve buna bağlı olarak ikinci kez erteleme talep edilmesi durumunda ise durumunda ticaret sicil müdürünün finansal tablolarla ilgili yapılan söz konusu açıklamaların yerinde olup olmadığına ilişkin değerlendirme yapma yetkisi bulunmaz¹¹⁸. Bu sebeple yetkililerce yapılan açıklamaların yeterli olup olmadığının tespitine ilişkin dava açılmışsa ticaret sicil müdürlüğünce genel kurul kararının geçici tesciline karar verebilir. Genel kurul kararının ertelemeye tabi olmayan kısımlarının olması halinde ise kısmi tescil gerçekleştirilebilir.

Ticaret sicil müdürünün tescille ilgili kararına karşı Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin 22. maddesinde belirtilen ilgililer, kararın tebliğinden itibaren sekiz gün içinde Asliye Ticaret Mahkemesi'nde itirazda bulunabilir.

¹¹⁵ Pulaşlı, Cilt II (n 33) 1562.

¹¹⁶ Özsungur, (n 9) 166.

¹¹⁷ ibid

¹¹⁸ ibid 165.

KAYNAKÇA

Altay S A, “Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresiyle İlişkisi” (2019) (II) Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 477-506.

Bilgili F ve Demirkapı E, Şirketler Hukuku (9. Basım, Dora 2013).

Çamoğlu E, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri (Vedat Kitapçılık 2020).

Memiş T ve Şimşek B, “Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı Üzerine Değerlendirmeler”, Prof. Dr. Sabih Arkan’a Armağan (On İki Levha Yayıncılık 2019) 787-822.

Memişoğlu Ö, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları” (2014) XII (CXXXIII) Legal Hukuk Dergisi 45-105.

Moroğlu E, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler (7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2012).

Moroğlu E, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü (Güncellenmiş ve Genişletilmiş Yedinci Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2014).

Özsunğur F, Finansal Tabloların Müzakeresi Nedeniyle Limited Şirket Genel Kurul Toplantısının Ertelenmesi (Seçkin Yayıncılık 2021).

Poroy R, Tekinalp Ü ve Çamoğlu E, Ortaklıklar Hukuku I (Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 14. Bası, Vedat Kitapçılık 2019).

Pulaşlı H, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2014) (Cilt I).

Pulaşlı H, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II (2. Baskı, Adalet Yayınevi 2014) (Cilt II).

Şener O H, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku (Seçkin Yayıncılık 2017).

Tekinalp Ü, “Azınlığın Bilançonun Onaylanmasına İlişkin Müzakerenin Ertelenmesi İstemi”, Ord. Prof. Dr. Ernst E. Hirsch’e Armağan (1976) 42 (1-4) İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası 233-243 (Müzakerenin Ertelenmesi).

Tekinalp Ü, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku (Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat Kitapçılık 2015) (Yeni Hukuku).

Yavuz M, “Anonim Şirketlerde Azlığın Talebi Üzerine Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi” (2013) Mali Çözüm 127-138.

Yayla Ü, Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları-Elektronik Genel Kurullar (On İki Levha Yayıncılık 2013).